

© Col·legi d'Arquitectes de Catalunya (COAC)

SAGRADA FAMILIA vs OPERA HOUSE

El fenomen del moviment turista. La icona de la ciutat

No deixa de sorprendre que cada any, a la vegada que milers de catalans, càmeres en mà, es desplacen a Sydney per a veure la Opera House dissenyada per Utzon, milers d'australians es desplacen a Barcelona per a gaudir de la experiència de visitar la Sagrada Família. És curiós pensar que molts d'aquests visitants es creuaran als aeroports amb objectius similars però en localitats diferents.

Apart de l'experiència arquitectònica que és estar en una d'aquestes obres, que és el que aquests edificis ens diuen de les ciutats en les que habiten?

Aquest article tracta el que es pot entendre d'ambdues ciutats a través de l'anàlisi d'aquests dos edificis representatius.

RELACIÓ ARQUITECTURA I CIUTAT

Venint d'un país en el que la sensibilitat cap a l'arquitectura és un referent mundial, d'una regió de la que va sorgir un dels estaments urbans més forts dut a terme i desenvolupats amb rigor a les grans urbes del món, l'Eixample Cerdà, és implícit en la formació d'un arquitecte la relació inherent que existeix, i si no existeix es perquè s'ha plantejat de manera equivocadament aïllada, entre arquitectura i urbanisme. Entre l'edifici i l'entorn en el que s'implanta com un joc entre una massa i un buit, o entre un buit i la peça que li dona sentit entre d'altres.

Li passa, quan es contempla i analitza la capital de l'estat de Gales a Austràlia, que hom tracta d'identificar aquesta relació sovint força marginadament casual. Però a pesar d'aquesta absència d'una relació coherent amb la urbe, a l'espectador sempre se li envia la mirada de nou cap a allò pel que havia vingut, allò pel que molts en definitiva es mouen d'un extrem a l'altra del món: veure la Opera House de Sydney.

LA FITA DELS SYDNEYSIDERS

L'arquitecte danès va dissenyar la peça col·locada allà a on el buit del port li va cedir el seu lloc, aquesta peça que entra en relació no només formal amb el seu entorn, sinó també física a través de "promenades" que porten a vistes i a encontres paisatgístics. L'Opera House, com a fita paisatgística que remarca la ubicació del passeig marítim allà on la part més densificada de la ciutat, el "Central Business District" es relaciona amb el mar. Amb tots els entrants i sortints d'aigua salada, a vegades dolça, Sydney abraça un mar replet d'embarcacions que el converteixen en un espai de relacions efímeres, un espai semi urbà d'ones i places d'aigua que es generen al voltant de la Opera House. Aquest edifici situat al límit entre aigua i paviment, provoca y atrau a tot un moviment de masses, majoritàriament turístic però també local, actuant com a catalitzador i generant una activació econòmica, social i dinàmica al lloc immediat en el que es troba.

L'Opera House, objecte arquitectònic que col·loca la ciutat costanera en un punt de mira mundial, igual que La Sagrada Família ho fa amb la ciutat comtal, atraient a creients religiosos i turistes intrigats per a veure les formes geomètriques que Gaudí va projectar per a la encara inacabada entitat religiosa.

L'ORGULL DE LA CIUTAT COMTAL

A diferència de l'edifici australià, quan es comença a construir, el projecte de la Sagrada Família es situa aïllat enmig del que era aleshores un entorn rural. Es tracta d'un edifici que al llarg dels més de 130 anys d'història ha anat evolucionant a mesura que ho feia el seu entorn, cada vegada més urbà. En quant a la seva relació amb l'eixample, es va acordar que l'edifici quedés situat enmig d'una creu formada per 5 illes de l'eixample que quedarien buides. Tot i així, la ciutat ha anat creixent fins a absorbir aquest edifici tan emblemàtic que deixa un buit dintre de la intensa densitat de Barcelona alhora que el seu conjunt de torres, afegeixen un caràcter paisatgístic a l'edifici, actuant a mode de fita enmig de la ciutat.

UN JOC GEOMETRIC COMÚ

Endemés de la seva posició estratègica a la ciutat, hi ha una component visual que fa d'aquests dos icones uns referents mundials. Ambdós edificis podrien tenir en comú un fort enllaç formal, el joc geomètric del qual està basat en estructures complexes de la natura que es fan presents per a resoldre la dilucidació de l'arquitecte. Mentre que la obra costanera utilitza el llenguatge geomètric com a estratègia per a relacionar-se amb l'entorn paisatgístic - marítim, l'edifici modernista utilitza la forma com a eina per a expressar el seu contingut, el religiós, acariciant la llum natural amb la seva estructura catenària. Una obra se situa en el vuit creant paisatge; l'altre obra un vuit en la densitat barcelonina.

I què si no exemplifica millor que aquestes dues fites, com cada ciutat s'ha constituït en la seva pròpia morfologia urbana. Una amb la seva intensa relació paisatgística, prioritant el seu contacte amb la natura i oblidant-se, per el moment, del seu cor urbà; l'altre definint amb claredat la relació d'espais de domini públic que afecten a la societat que la habita.

MES ENLLÀ DE L'OBRA

Certament hi ha quelcom molt admirable en aquestes obres amb un valor tan potent com per atraure gent de cultures molt diverses. A pesar de que ambdós projectes comencen de la mà d'un arquitecte, arriba un moment en el que es la obra la que cobra vida, sobrepassant la genialitat del seu creador i requerint la col·laboració de tota una comunitat, sovint formada per gent d'arreu del món, per a treballar conjuntament i dur-la a terme.

És aleshores quan la obra deixa de pertànyer a l'arquitecte per anar molt més enllà; sobrepassats els límits de lo individual i lo local, passa a formar part de l'imaginari col·lectiu de l'home definint uns nous límits de la humanitat i fent quelcom que va més enllà de l'individu i la societat contemporània, fer ciutat.

Victor O.Alcami + Cristina Aranzubia, Corresponsals COAC a Sydney, Austràlia.

[1]

Tornar

[2]

Copyright@ Col·legi d'Arquitectes de Catalunya : <https://www.arquitectes.cat/ca/content/sagrada-familia-vs-opera-house>

Links:

[1] <https://www.arquitectes.cat/ca/printpdf/printpdf/5243>

[2] <https://www.arquitectes.cat/ca/javascript%3Ahistory.back%281%29>